

**Рішення спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії**

Спеціалізована вчена рада Донецького національного університету імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця, прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії галузі знань 08 «Право» на підставі прилюдного захисту дисертації «Конституційне право людини на свободу пересування та гарантії його реалізації» за спеціальністю 081 «Право» 17 червня 2024 року.

Грищенко Євген Ігорович,

1984 року народження

Громадянин України

освіта вища: у 2002 році закінчив Донецький національний університет (диплом магістра, спеціальність - правознавство).

У 2021 р. вступив до аспірантури Донецького національного університету імені Василя Стуса на кафедру теорії, історії держави і права та філософії права за спеціальністю 081 «Право».

Дисертацію виконано в Донецькому національному університеті імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України, м. Вінниця.

Науковий керівник: Гоцуляк Юрій Вікторович, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри теорії, історії держави і права та філософії права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Здобувач має 8 наукових праць: 4 статті в наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України; 4 тез доповідей на науково-практичних конференціях, зокрема:

**Статті в наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових
видань України з присвоєнням категорії «Б»**

1. Грищенко Є. І. Доктринальне становлення свободи пересування як природного права людини. Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2022. № 2. С. 21-30.

URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/13268/13174>

DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2022.1.2>

Ключові слова: свобода, свобода пересування, доктрина, право людини, природне право.

2. Грищенко Є. І. Окремі питання становлення та розвитку права людини на свободу пересування. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2022. Серія ПРАВО. Випуск 70. С. 87-93.

URL: <http://visnyk-pravo.uzhnu.edu.ua/article/view/257469/254335>

DOI: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2022.70.13>

Ключові слова: свобода пересування, право, історія, розвиток, паспорт.

3. Грищенко Є.І. Право на свободу пересування у міжнародних нормативно-правових актах: особливості регулювання та реалізації. Юридичний науковий електронний журнал. № 9/2023. С. 21-24.

URL: http://lsej.org.ua/9_2023/3.pdf

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-9/3>

Ключові слова: право, права людини, свобода, принципи, свобода пересування, міжнародний досвід, міжнародний нормативний акт

4. Грищенко Є.І., Гоцуляк Ю.В. Критерії обмеження конституційного права на свободу пересування. Правничий часопис Донецького національного університету імені Василя Стуса. 2023. №2. С. 14-22.

URL: <https://jpchdnu.donnu.edu.ua/article/view/14908/14811>

DOI: <https://doi.org/10.31558/2786-5835.2023.2.2>

Ключові слова: права людини, свобода, свобода пересування, конституційний лад, Конституція, обмеження прав.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

5. Грищенко Є. І. Становлення права на свободу пересування У Київській Русі. *Сучасні проблеми економіки, обліку, фінансів і права: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції* (Полтава, 29 квітня 2022 р.). Полтава: ЦФЕНД, 2022. С. 106-108.

6. Грищенко Є. І. Окремі питання визначення та змісту права на свободу пересування. *Осінні юридичні читання – 2022. Сучасні проблеми законодавства, практики його застосування та юридичної науки*. Випуск XXXII: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Осінні юридичні читання – 2022» (24 листопада 2022 р.). Вінниця: ДонНУ імені Василя Стуса, 2022. С. 57-60.

7. Грищенко Є.І. Принцип недискримінації під час реалізації права на свободу пересування: міжнародний досвід. *Актуальні дослідження правової та історичної науки*. Випуск 58: матеріали Міжнародної наукової інтернет-конференції (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 13 – 14 лютого 2024 р.) / редкол. : О. Яремко та ін. ГО “Наукова спільнота”. WSZIA w Opolu. Тернопіль : ФО-П Шпак В.Б. 2024. С. 15-17.

8. Грищенко Є. І. Окремі питання недопущення примусового внутрішнього переміщення: міжнародний правовий досвід. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Соціально-економічний стан в умовах воєнного часу». 19 лютого 2024 р. м. Суми, Україна. С. 217-220.

У дискусії взяли участь голова і члени спеціалізованої вченої ради.

Міхайліна Тетяна Вікторівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії, історії держави і права та філософії права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Амелічева Лілія Петрівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри цивільного права і процесу Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Мартинюк Олексій Володимирович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права Донецького національного університету імені Василя Стуса.

Зауважень немає.

Міхневич Людмила Володимирівна, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри аграрного, земельного та екологічного права ім. В.З. Янчука Національного університету біоресурсів і природокористування України:

1. У роботі (с. 167) пропонується законодавчо закріпити критерії для обмеження права свободи пересування, а також надається перелік, формулювання та трактування цих критеріїв (необхідності у демократичному суспільстві; недопустимості спотворення змісту прав людини; дотримання принципу відповідності заходів обмеження свободи пересування та мети такого обмеження; необхідності захисту рівної чи більшої за значенням суспільної цінності). Варто зазначити, що всі можливі обмеження права на свободу пересування законодавчо уже закріплені, а також підстави для їх впровадження. Закріплення цих критеріїв має суттєве теоретичне значення, однак практична їх реалізація та її потреба обґрунтована недостатньо. Відтак дещо сумнівними видаються такі законодавчі впровадження, які через свою абстрагованість можуть мати різне тлумачення.

2. На с. 113 автор робить дещо спірний висновок щодо доречності виділення юридичного та фактичного виміру свободи пересування, «які не завжди співпадають, зокрема коли мова іде про тимчасово окуповані території, які юридично є Україна, а фактично контролюються іншою державою, і не маючи на то право – встановлюється фактичний режим

«несуверенного права», тобто разових домовленостей, або нестійких, нестабільних правовідносин, які підкріплені хиткими нормами». Однак варто зауважити, що у таких випадках мова іде не про юридичний чи фактичний вимір права на свободу пересування, а про проблеми його реалізації. Отже, виникають сумніви щодо доречності такого висновку.

3. Під час висвітлення судової практики щодо реалізації права на свободу пересування дисертант переважно аналізує справи, пов'язані із обмеженнями перетину кордону чоловіками, а також пов'язаним з цим правом на освіту. У зв'язку з цим видається доцільним було б охопити інші категорії справ щодо реалізації права на свободу пересування.

Панкратова Вікторія Олегівна, кандидат юридичних наук, доцент, старший викладач кафедри фундаментальної юриспруденції та конституційного права Сумського державного університету.

1. У підрозділі 1.3. автор, досліджуючи зміст поняття право на свободу пересування, розмежовує категорії право та свобода, при тому звертає увагу, що переважно ці категорії ототожнюються і швидше їх розмежування багатьма вважається більш символічним, традиційним ніж змістовним. Однак попри це дисертантом все ж проводиться принципова класифікація та визначення права на свободу пересування саме як права, а не свободи. Така позиція видається надмірним множенням сутностей та теоретизацією дослідження, відтак виникає сумнів у цінності такого розмежування, що варто уточнити.

2. У роботі ґрунтовно розкривається доктринальне становлення права на свободу пересування у класичних європейських та американських правових вченнях. Однак автор оминув увагою вітчизняних класиків правової науки та їх вклад у розробку правової доктрини щодо права на свободу пересування. Робота була б у такому випадку більш комплексною та цілісною. Відтак таке ігнорування окремих наукового доробку потребує уточнення та пояснення.

Результати відкритого голосування:

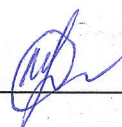
«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування спеціалізована вчена рада присуджує Грищенку Євгену Ігоровичу ступінь доктора філософії з галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право».

Результати відкритого голосування:

Голова спеціалізованої вченої ради

Тетяна МІХАЙЛІНА

